

APSTIPRINU

Latgales industriālā tehnikuma
direktore I. Ostrovska

2022.gada 30.novembrī

**Darba aizsardzības instrukcija Nr. 53
būvstrādniekam (palīgstrādniekam)**

1. Vispārīgās prasības**1.1. Nosacījumi būvstrādnieka (palīgstrādnieka) darba izpildei:**

1.1.1. vecums	no 18 gadiem
1.1.2. dzimums	bez ierobežojumiem
1.1.3. veselības pārbaude	saskaņā ar uzņēmumā apstiprināto sarakstu
1.1.4. kvalifikācija	profesionālā apmācība
1.1.5. instruktāžas:	
1.1.5.1. ievadinstruktāža	stājoties darbā
1.1.5.2. instruktāžas darba vietā	stājoties darbā un atkārtoti - ne retāk kā 1 reizi gadā

1.2. Ja darbinieks pārkāpj darba aizsardzības instrukciju, viņam jāveic neplānoto instruktāžu.

1.3. Izpildot citu darbu, kaut vai īsu laiku, jāiziet instruktāža saskaņā ar attiecīgām darba drošības instrukcijām par šā darba drošiem veikšanas paņēmieniem.

1.4. Aizliegts ierasties darbā alkohola un narkotisko vielu reibumā.

1.5. Darbinieka pienākumi:

1.5.1. veikt tikai to darbu, kuram viņš ticis apmācīts un izgājis darba drošības instruktāžu;

1.5.2. ievērot iekšējās darba kārtības noteikumus;

1.5.3. smēķēt tikai tam speciāli paredzētās vietās;

1.5.4. izmantot rokas instrumentus un ierīces, ko paredz darbu veikšanas tehnoloģija; strādāt drīkst tikai ar darba kārtībā esošu inventāru, instrumentiem un ierīcēm;

1.5.5. strādāt spectērpā, ko izsniedz saskaņā ar nozares individuālo aizsardzības līdzekļu izsniegšanas normām, darba koplīgumu vai individuālo darba līgumu.

1.6. Bīstamie un kaitīgie darba vides faktori:

1.6.1. iespējams traumēt rokas, nepareizi pielietojot rokas instrumentus ;

1.6.2. iespējamā elektrotrauma, saskaroties ar bojātiem instalācijas, iekārtu un elektroinstrumentu vadiem;

1.6.3. paaugstināta vai pazemināta temperatūra darba vietā;

1.6.4. iespējama trauma, paslīdot uz nenotīrītas, slidenas virsmas vai nokrītot no nestabilas virsmas;

1.6.5. iespējamās mugurkaula traumas un citas saslimšanas, ceļot priekšmetus, kuru svars pārsniedz pieļaujamo normu.

1.7. Aizsardzība pret bīstamajiem un kaitīgajiem faktoriem:

1.7.1. visām ierīcēm jābūt darba kārtībā;

1.7.2. nestrādāt ar elektroierīcēm, kam ir bojāta barošanas kabeļa izolācija vai kontaktdakšiņa, neizmantojot bojātas rozetes. Aizliegts strādāt ar jauniem tehniskiem līdzekļiem, pirms nav saņemti to lietošanas norādījumi. Aizliegts veikt kaut vai sīku elektroierīču vai rozešu remontu patstāvīgi, tas jā dara elektromontierim;

1.7.3. jāseko, lai darba vietas virsmas un pieejas vienmēr būtu tīras un sausas;

1.7.4. necelt un nenest smagumus, kuru svars pārsniedz pieļaujamo normu.

1.8. **Kolektīvie un individuālie darba aizsardzības līdzekļi un to lietošana** - atbilstoši uzņēmuma sarakstam.

1.9. Prasības ugunsbīstamībai:

1.9.1. nelietot atklātu uguni ugunsnedrošās zonās;

1.9.2. regulāri veikt darba vietas sakopšanu;

1.9.3. ievietot izlietoto slaukamo materiālu un eļļainos slaukus metāla kastēs ar cieši pieguļošiem vākiem;

1.9.4. nodrošināt brīvu pieeju ugunsdzēsamajiem līdzekļiem.

1.10. Elektrodrošības prasības:

1.10.1. regulāri pārbaudīt elektriskās instalācijas un iekārtu vadu kārtību; ja ir bojāta vadu izolācija, nav kārtībā rozetes vai kontaktdakšiņas, nekavējoties jāziņo uzņēmuma vadībai;

1.10.2. neizmantojot bojātas rozetes;

1.10.3. nepieskarties neizolētiem vadiem, kā arī atklātām, neizolētām elektroiekārtu daļām;

1.10.4. neizvietot uz elektroiekārtām lupatas un citus priekšmetus.

1.11. Higiēnas prasības:

1.11.1. darba vietas apgaismojumam jāatbilst spēkā esošajām normām (ne mazākam par 50 lx);

1.11.2. sadzīves un sanitārām telpām jābūt aprīkotām ar izlietni vai ar dušām un ierīcēm specapgērbu žāvēšanai;

1.11.3. aukstajā gada laikā (gaisa temperatūra -16°C un zemāka), ja darbs notiek zem kļajas debess, jānodrošina strādājošajiem telpas, kur var sasildīties.

1.12. Par konstatētiem iekārtu, ierīču un instrumentu bojājumiem ziņot tiešajam darba vadītājam. Darbu uzsākt tikai pēc trūkumu novēršanas.

1.13. Darbinieks ir tiesīgs atteikties veikt darbu vai pārtraukt to, ja darba devējs nav nodrošinājis nekaitīgus un drošus darba apstākļus.

1.14. *Darbinieks, kas pārkāpj darba aizsardzības instrukciju, tiek saukts pie administratīvās, materiālās vai kriminālatbildības atkarībā no pārkāpuma sekām.*

2. Darba aizsardzības prasības, uzsākot darbu

2.1. Uzvilkt pienākošos specapgērbu. To nedrīkst saspraust ar adatām un glabāt tā kabatās stikla u.c. plīstošus vai asus priekšmetus. Sagatavot individuālās aizsardzības līdzekļus: cimdus utml. Aizliegts valkāt saplēstu specapgērbu, kā arī tādu, kam noplīsušas pogas.

2.2. Atbrīvot darba vietu no taras, inventāra un citiem priekšmetiem, kas nav vajadzīgi darba veikšanai.

2.3. Pārbaudīt, vai:

2.3.1. rokas instrumentiem ir gludi rokturi; strādāt drīkst tikai ar darba kārtībā esošu inventāru, instrumentiem un ierīcēm;

2.3.2. darba vietas apgaismojums ir pietiekošs;

2.3.3. ejas un pieejas ugunsdzēsamajiem līdzekļiem ir brīvas;

2.3.4. ratiņi un cits palīginventārs ir kārtībā;

2.3.5. grīda vai darba vietas virsma ir tīra un stabila.

2.4. Pārbaudīt iekārtu, atvērtu lūku un aku nožogojumu.

2.5. Par visiem konstatētajiem iekārtu, inventāra, elektrisko vadu u.c. bojājumiem nekavējoties paziņot tiešajam darba vadītājam. Līdz bojājumu novēršanai turpināt darbu kategoriski aizliegts.

2.6. Neuzsākt darbu, ja ir slikta pašsajūta, reibonis u.tml. Ziņot par to tiešajam darba vadītājam.

3. Darba aizsardzības prasības, veicot darbu

3.1. Strādājot ar rokas instrumentu, tas jālieto atbilstoši nolūkiem. Visus instrumentus jāglabā tam speciāli paredzētajās vietās, aizliegts likt to apģērba kabatās. Nenēsāt asus priekšmetus pavērstus ar asajām daļām uz priekšu.

3.2. Ejās un pārejās jāuzmanās no slidenām un nelīdzenām vietām virsmās.

3.3. Izlietos šķidrumus pārpalikumus nekavējoties jānovāc.

3.4. Pirms iekraut kravu ratiņos, jāpārlicinās, vai tie ir kārtībā.

3.5. Viriēšiem, kas vecāki par 18 gadiem, maksimāli pieļaujamais smagums ir 50 kg (pārnesot kravu atstatumā, kas nepārsniedz 25 m), turklāt tā jāpalīdz celt un nolikt diviem citiem strādniekiem.

3.6. Kravu nešana pa slīpnēm atļauta, ja augstums ir līdz 3 m un kravas svars - līdz 50 kg. Ja slīpnes ir augstākas par 3 m, krava jāpārvieta mehанизēti. Ja kravas svars ir 50 kg, vienatnē nest tādu kravu drīkst ne tālāk par 25 m.

3.7. Celt gabalkravu, kuras svars ir no 60 līdz 80 kg, ar rokām, ievietot to automobiļa kabīnē vai izcelt no tās drīkst tikai divi strādnieki.

3.8. Kravas atļauts ņemt tikai no krautnes vai kaudzes virspuses.

3.9. Iekraušanu un izkraušanu tumšās, bīstamās, slikti vēdināmās vietās jāveic vismaz diviem strādniekiem.

3.10. Kravas mucās, ruļļos, utml. drīkst kraut tikai mehанизēti. Izņēmuma kārtā šāda veida kravu iekraušanu un izkraušanu ar rokām drīkst veikt tikai, ja to svars nepārsniedz 100 kg, jākrauj pa sliecēm vai slīpnēm ar virvju palīdzību, krāvēji atrodas kravas sānos.

3.11. Veicot iekraušanas un izkraušanas darbus, kā arī pārvietojot kastes ar kravu, jābūt uzvilkti cimdus.

3.12. Ja radies kaut vai nenožīmīga trauma, darbs nekavējoties jāpārtrauc un jāziņo tiešajam darbu vadītājam.

3.13. Strādājot augstumā, drīkst izmantot tikai darba kārtībā esošās trepes un atbalsta kāpnītes, kas nodrošinātas pret slīdēšanu.

3.14. Ja nepieciešams izpildīt darbu tumšā diennakts laikā vai tumšās telpās, uzņēmuma vadībai jānodrošina pietiekams darba vietas apgaismojums.

4. Darba aizsardzības prasības ārkārtas situācijās

4.1. avārija	jāpārtrauc darbs, jāizslēdz visas darbojošās iekārtas un jāveic nepieciešamie drošības pasākumi, bet ja tas nav iespējams, darbs jāpārtrauc, līdz bīstamība nav novērsta;
4.2. sprādziens	ja paaugstinās degtspējīgo vielu saturs darba vidē, darbs nekavējoties jāpārtrauc. Atsākt darbu drīkst tikai pēc tam, kad novērsts gāzu koncentrācijas paaugstināšanās cēlonis, atjaunota normāla gaisa vide;
4.3. ugunsgrēks	4.3.1. nepieciešamības gadījumā nekavējoties ziņot ugunsdzēsības dienestam (tālr. 112); 4.3.2. sākt dzēst ugunsgrēku ar darba vietā esošajiem ugunsdzēsības līdzekļiem (ugunsdzēsamo aparātu, smiltīm u.c.); 4.3.3. izsaukt uz ugunsgrēka vietu darbu vadītāju.
4.4. nelaimes gadījums	4.4.1. ja iegūta trauma vai notikusi pēkšņa saslimšana, darbs jāpārtrauc, par notikušo jāziņo tiešajam vadītājam, jāsaņem pirmā palīdzība, bet nepieciešamības gadījumā jādodas pie ārsta; 4.4.2. ja nelaimes gadījums noticis ar citu darbinieku, sniegt viņam pirmo palīdzību, pārtraukt darbu, paziņot par notikušo savam vadītājam (vai iestādes vadībai), nepieciešamības gadījumā izsaukt ātro palīdzību (tālr. 113 vai 112), saglabāt notikuma apstākļus, ja tas nerada briesmas apkārtnē.

4.5. Izdzirdot trauksmes signālu, kas saskaņā ar noteikto kārtību brīdina par ugunsgrēka izcelšanos vai citu bīstamu situāciju, pārtraukt darbu, izslēgt elektroietaisies un atstāt ēku pa tuvāko evakuācijas izeju

5. Darba aizsardzības prasības, beidzot darbu

5.1. Sakārtot darba vietu, darbarīkus un inventāru notīrīt un novietot tam paredzētajās vietās.

5.2. Darba apģērbu un individuālās aizsardzības līdzekļus sakārtot un ievietot tiem paredzētajā vietā.

5.3. Veikt personiskās higiēnas pasākumus: nomazgāt rokas un seju vai ieiet dušā. Netīro specapģērbu nodot tīrīšanai vai mazgāšanai, saplēstu - remontā.

5.4. Par visiem pamanītajiem trūkumiem ziņot uzņēmuma vadībai.

Sastādīja: darba aizsardzības speciālists _____ S.Naglis